

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางครก
อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายในการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามหนังสือที่ กค ๐๔๐๙๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปตามเจตนารมณ์ มาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖ ที่กำหนดว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๑. เพื่อสร้างมาตรการป้องกันและลดโอกาสการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลบางครก
๒. เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ไม่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลบางครก
๓. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนเกิดความมั่นใจ
๔. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบางครก ในการพัฒนาปรับปรุง มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยมีติดตามประเมินผลและรายงานผลต่อผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ
๕. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความตระหนัก และให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยงการทุจริต และร่วมสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการต่อต้านการทุจริต

แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต เพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใส พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ และการควบคุมภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลบางครก ที่ได้จากการสำรวจกิจกรรม ขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่มีโอกาสที่อาจเกิดการทุจริต โดยครอบคลุมทุกกิจกรรม ทุกขั้นตอน ในการปฏิบัติงานเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับการดำเนินงานเป็นสำคัญ โดยปัจจัยความเสี่ยงในการปฏิบัติงานประกอบด้วย ๔ ปัจจัย ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านคน ถือเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงาน เกิดจากกระบวนการทำงานผิดพลาด หรือการควบคุมภายในไม่เพียงพอ อันอาจนำไปสู่การทุจริตทั้งภายในและภายนอก ดังนั้น การให้ความสำคัญในการ คัดเลือกพนักงาน การอบรม การพัฒนา จะทำให้องค์กรได้พนักงานที่มีคุณสมบัติ ประสิทธิภาพ และความสามารถที่ เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน

๒. ปัจจัยด้านกระบวนการทำงาน กระบวนการทำงานหรือขั้นตอนการทำงานหรือจุดควบคุมในแต่ละ กิจกรรม อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงให้เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้ อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งในรูปของ ตัวเงิน เช่น การถูกฟ้องร้องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือด้านชื่อเสียง

๓. ปัจจัยด้านระบบงาน หากกระบวนการเกิดความเสียหาย ขัดข้อง หรือหยุดชะงัก รวมทั้งความถูกต้อง เชื่อถือ ได้ของระบบข้อมูล และระบบการสื่อสารภายในองค์กร การควบคุมการเข้าถึงระบบ การรักษาความปลอดภัย ของระบบและข้อมูล ตลอดจนความสามารถในการน ระบบให้กลับมาท างานได้ตามปกติหลังจาก ที่เกิดเหตุการณ์ ฉุกเฉิน อันอาจมีผลกระทบต่อการทำงาน

๔. ปัจจัยที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และที่เกิดจากเหตุการณ์ภายนอก ถือเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบ ต่อการทำงาน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่อยู่เหนือความคาดหมาย เช่น ด้านการเมือง ด้านภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลง หลักเกณฑ์ของกฎหมาย

กระบวนการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยงและประเภทความเสี่ยงการทุจริต

การระบุความเสี่ยงให้ระบุรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงด้านการ ทุจริตโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงด้านการทุจริตนั้นอยู่แล้ว และนำข้อมูล รายละเอียดมาพิจารณาประเภทความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	ความหมาย
Know Factor	ความเสี่ยงที่เคยเกิดมาก่อนหรือคาดว่าจะมีโอกาสสูงที่จะ เกิดขึ้น
Unknow Factor	ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือมีประวัติมาก่อนแต่มีความ เสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้นจากการพยากรณ์ในอนาคต

๒. เกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ความเสี่ยง พิจารณาเงื่อนไขในการกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง ๒ มิติ คือ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบของความเสี่ยง (Impace) เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยง (Level of Rsk)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเป็นข้อมูลในการตัดสินใจจัดการกับความเสี่ยง โดยการพิจารณาถึงโอกาส ในการเกิด (Likelihood) และผลกระทบของความเสี่ยง (Impace) การวิเคราะห์สามารถเป็นได้ทั้งการวิเคราะห์เชิง คุณภาพ (Qualitative) กึ่งปริมาณ (Semi-Quantative) เชิงประมาณ (Quantitative) หรือผสมผสานกันไป

กระบวนการประเมินความเสี่ยงของสำนักงานจะทำการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความ เสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) อันเนื่องมาจากความเสี่ยง

๒.๑ เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหายการทุจริต (Likelihood) หมายถึง การประเมินโอกาสของการที่แต่ละเหตุการณ์จะเกิดขึ้นโดยการพิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือ การคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหายการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์เป็นประจำ หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง / ปี
๔	สูง	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์บ่อยครั้ง หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นบางครั้ง หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง/ปี
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นน้อยครั้ง หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นยาก หรือ มีโอกาสเกิดขึ้น ๑ ครั้ง/ปี

๒.๒ เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน หมายถึง ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หากความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้น เป็นการพิจารณาระดับความรุนแรง และมูลค่าความเสียหายจากความ เสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับ โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ด้านการเงิน)
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูก ลงโทษ คุ้มครองความผิด เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้านความ โปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๕๐,๐๐๐ บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายใน หน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	น้อย	มาก ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า	แทบไม่มี

๒.๓ ระดับความเสี่ยง (Risk Level) กำหนดค่าเท่ากับผลคูณของระดับโอกาสที่ความเสี่ยงอาจเกิดขึ้น (Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) อันเนื่องมาจากความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง (Risk Level) = ระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) x ระดับผลกระทบ (Impact)
ซึ่ง ระดับความเสี่ยงแบ่งตามความสำคัญเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ – ๒๕
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ – ๑๔
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Medium Risk : M)	๔ – ๘
๔	ความเสี่ยงระดับน้อย (Low Risk : L)	๑ – ๓

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๒	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๔	๒	๔	๖	๘	๑๐
๕	๑	๒	๓	๔	๕

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๑	ปานกลาง	๑๐	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๒	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๔	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๕	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

**การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
องค์การบริหารส่วนตำบลบางครก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘**

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความ เสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	มาตรการ/แนวทางในการ บริหาร จัดการความเสี่ยง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การ อำนวยความ สะดวกในการพิจารณา อ ญ ู า ต ข อ ง ท า ง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. เจ้าหน้าที่เรียกรับสินบน เพื่อ ช่วยให้การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ง่ายขึ้น หรือได้รับการยกเว้น หรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย	(๓ x ๓) ๙ ความเสี่ยง ระดับสูง	๑. ประกาศนโยบาย No gift Policy ๒. จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ประกอบด้วย - หลักเกณฑ์วิธีการ ในการ ยื่นคำขอ - ขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาต - รายการเอกสาร หรือ หลักฐานที่ผู้ขอ อนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ ๓. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์คู่มือสำหรับ ประชาชนผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน
๒. การใช้อำนาจตาม ก ฎ ห ม า ย / ก า ร ให้บริการ ตามภารกิจ	(๑) เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมเลือก ปฏิบัติกับประชาชนผู้มาติดต่อ (๒) ใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อ ช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้อง	(๔ x ๒) ๘ ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง	๑. ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวล จริยธรรม/หลักธรรมาภิบาล ๒. ช่องทางการร้องเรียนการทุจริต ประพฤติมิชอบ
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	(๑) จัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตาม TOR (๒) เอื้อประโยชน์โดยการเป็นคู่ค้า หรือคู่สัญญากับกิจการของพวก พ้อง (๓) รับสินบน ของขวัญ สินน้ำใจ ซึ่งนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับ คู่สัญญา	(๓ x ๓) ๙ ความเสี่ยง ระดับสูง	๑. อบรมความรู้กฎหมาย เกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้าง ๒. อบรมความรู้เกี่ยวกับการขัดกันแห่ง ผลประโยชน์ ๓. ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลการ จัดซื้อจัดจ้างในเว็บไซต์ของหน่วยงาน ๔. มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสใน การจัดซื้อจัดจ้าง ๕. มาตรการป้องกันการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ ๖. มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ ส่วนรวม

ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความ เสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	มาตรการ/แนวทางในการ บริหาร จัดการความเสี่ยง
			๗. จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการ จัดซื้อจัดจ้าง
๔.การบริหารงาน บุคคล	(๑) การประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนไม่เป็นธรรม (๒) ช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องใน การสรรหาบุคคล	(๓ x ๒) ๖ ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง	๑. กำหนดหลักเกณฑ์ในการ บริหารงานบุคคลที่ชัดเจนและเป็น ธรรม ๒. ประชาสัมพันธ์การรับสมัครงาน ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ตามช่องทาง ต่างๆ ๓. มาตรการแสดง เจตนารมณ์ใน การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการ บริหารงานของผู้บริหาร

๓. มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต

กรณีที่ประเมินความเสี่ยงการทุจริตแล้วพบว่า กระบวนการใดมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตสูงหรือ
ปานกลาง ให้จัดทำมาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตตามลำดับความรุนแรง